

KA KOOL VAJAB ISESEISVUST

Kui allakirjutanu koos Enn Kasemaaga Viimsi keskkooli jõudis, polnud UNESCO Rahvusvahelise Hariduse Planeerimise Instituudi seminarist osavõtjad veel saabunud. Fua-jees harjutas poistekoor laulmist, rahvariides tütarlapsed olid lilledega valmis kaugeid külalisi vastu võtma. Direktor Heino Einer teadis, et tahtakse tutvuda koolimajaga ning sellega, mida teevad kooli lõpetanud inimesed. Pisu-kesse hiliinemisega saabuski buss, milles haridusminister Väino Rajangu ja mainitud keerulise nimega instituudi direktor Jacques Hallak kaaslastega. Pärast mõnusat poistelaulu paluti külalised aulasse. Teel jagati lilli ja voldikuid Viimsi kooli tutvustamiseks. Aulas olid juba kohad sisse võtnud kooli koorid ja pärast direktori tervitust algas Aarne Saluveeru dirigeerimis väike kontsert, mille raamidesse mahtus kooli füüsikaõpetaja Mart Kuulme prantsuskeelne ülevaade hariduse arengust Viimsis.

Vahepeale olgu lisatud nii- palju, et kokku oli seminarist osavõtjaid 35 riigist. Inglise keelt kõnelev grupp külastas Tabasalu keskkooli, prantsus- keelne Viimsit. Kergeid probleeme tekkis kohalejõudmise- ga. Tänu mõningatele äpardustele jäadi kaks päeva hil- jemaks, kuid kohtumised toi- musid siiski. Lisaks kahele Harju koolile käidi veel Tal- linna Ehitus-mehaanikatehni- kumis, Pöögelmanni-nimelises kutsekoolis ja Tartu Ülikoolis. Nüüd aga tagasi Viimsisse. Pärast kontserti tutvustati külalistele koolimaja. Ajanap-

puse tõttu tuli kõik inter- juud võtta käigupealt. Esmalt püüdsin Väino Rajangult tea- da saada, mis eesmärkidel ja kes meie hariduseluga tutvuma sõitsid. Tegu oli keskastme haridusjuhtidega, kes osalevad instituudi korraldatud 8-kuu- lisel seminaril. Nädal varem oli Väino Rajangu Pariisis, kus ta tutvustas Eesti hari- duse hetkeseisu ja see tekitas osavõtjates tohutu huvi meie asjade vastu. Pärast Moskvast tehtud ettepanekut saadi nõusolek ja nii need külali- sed meile saabusid. Pariisis said nad tutvuda kirjaliku eelmaterjaliga ning esialgsed teadmised olid küllaltki am- mendavad.

Põhiliselt huvitasid välis- maalasi vabariigi ja Moskva vahelised alluvussuhted. Hei- no Eineri käest taheti teada, kas teda määrati või valiti direktoriks, mille peale saadi vastus, et siis veel määrati. Oli veel muidki huvitavaid küsimusi: miks on keskkooli osas tüdrukuid rohkem kui poisse, miks ei nõuta vane- matelt lastelt ühtset koolivor- mi, miks kasvatatakse kooli talveaias lõunamaa taimi jne.

Ekskursiooni ajal sain pike- malt vestelda Moskva Riikli- ku Ülikooli majanduskateedri dotsendi Vladimir Kasakoviga. Jutuaajamisest selgus, et Ees- tisse saabus delegatsioon eel- kõige selle tõttu, et siin on kutseõpetusel kõige pikemad traditsioonid. Et tegu on har- iduse planeerimisega tegele- vate inimestega, siis huvitab neid rohkem see, mida tee- vad õpilased pärast kooli lõ- petamist. Siiski võiks dotsen- di arvates meil rohkem läbi

mõelda, kuidas süvendada kompleksset ettevalmistust ning tasakaalustada sotsiaal- set ja majandusõpetust. Ole- me tihti hariduse andmisel liiga demokraatlikud. Keele- õpetuse parandamiseks pakkus Vladimir Kasakov kaks teed — kontaktide laiendamine ja tudengite vahetus. Viimasel ajal nendes suundades ka lii- gutakse. Lõpetuseks lisas vestluskaaslane, et Viimsi kool on küll praegu väga «pokazuhha» kuulsusega, aga see peaks sundima teisi piir- kondi samale tasemele jõud- ma.

Pärast ringkäiku koolis ja väikest vestlusringi direktori kabinetis tutvuti veel Kirovi NKK lastealaga «Piilupesa» ning seejärel sõideti «Viru» hotelli konverentsile. Alles bussis õnnestus mõned küsi- mused esitada instituudi di- rektorile Jacques Hallak'ule. Küsimusele, miks on musjool nii eestipärane perekonnani- mi, vastas härra Hallak, et ta peab end aueestlaseks. Nüüd aga lähemalt seminarist Tal- linnas.

Mida lootsite siit eest leida?

«Pärast minister Väino Ra- jangu esinemist Pariisis oli minu uudishimu viimase piir- ini üles kruvitud. Seetõttu sõitsin Eestisse suurte ootus- tega. Pean ütlema, et mu loo- tused leidsid kinnitust. Et meie seminarid toimuvad igal aastal, siis pole meil midagi selle vastu, kui järgmisel aastal saaksime uuesti Eestis- se sõita. Kindlasti on selle ajaga palju muutunud ja meil oleks palju uut õppida.»

Mis Teid Eestis üllatas?

«Esitaks see, et lapsed on

ühesugused nii Pariisis kui Viimsis — uudishimulikud, käitumises peetud, ühesõnaga väga euroopalikud. Siis mui- dugi see, et teil on ühes ma- jas koos kõik vanuserühmad alates algkoolist ja lõpetades keskkooliga. Meil on see tava- tu. Ka sotsiaalse päritolu eri- nevust polnud laste juures märgata. Kõik on ühesugused. Ja lõpuks see, kui mitmekül- ge hariduse teie lapsed saa- vad. Muusika, kunst, käsitöö. Kõike õpetatakse kõigile üh- temoodi.»

Väga palju oli küsimusi meie direktorite kohta. Kes aga valib või määrab Prant- susmaal kooli juhi?

«See on väga hea küsimus ja vastuski on lihtne. Meil on kool, kus keegi ei taha di- rektor olla. Sinna määratakse harilikult nooremaid peda- googe. Samuti on kool, kus kõik tahaksid olla direktorid ja sinna juba määratakse vane- maid ning kogenumaid inime- si. Algkoolides valivad õpe- taja ise endi seast direktori. Minu arvates peaks direktor olema väga heades sidemetes selle regiooni teiste asutuste- ettevõtete juhtidega, kus tema kool asub. Pariisi kooli- des, kus on ligi kaks tuhat õpilast, on direktor põhiliselt funktsionäär, kuid tal on vä- hem õigusi. Linnakoolides on- gi direktoril rohkem raha ja vähem võimu, maal aga vas- tupidi. Ka meil seisab ees hariduse detsentraliseerimine, tahame koolid panna sõltuma piirkonnast, mitte ministeeriumist.»

Kas pooldate suuri või väi- kesi kooli?

«See sõltub vanuseastmest.

Nagu juba öeldud, on meil astmed eraldi ja keskkooli osas pean ma normaalseks 900—1600 õpilasega kooli. Al- la selle pole lihtsalt rentaa- bel kooli ülal pidada. Noorema- tes klassides pole mingit va- het, kas õpilasi on 35—40. See ei muuda midagi. Kui neid on aga 6—7, siis on nende õpetamine väga kallis. Kõige tähtsamaks pean õpilaste omavahelist suhtlemist, mitte klassikomplektide arvulist suurust.»

Kas prantsuse õpetaja on rahul oma töötasuga?

«Sugugi mitte. Streike on palju ja palgaga suuri probleeme. Nelja aasta jooksul tõsteti töötasu 20%, kuid see ei aidanud. Keskkoolide õpe- taja, kel on diplom, on um- bes keskmise elatustasemega. Algkoolide õpetajad ei suuda aga tihti üksinda peret toita ning nende naised on sunni- tud töötama, mis ei ole meil sugugi tavaline nähtus.»

Ja lõpetuseks, mida soovi- taksite Viimsi keskkoolile tu- levikuks?

«Tahaksin soovida kolme asja. Esmalt seda, et nad veelgi pööraksid tähelepanu töökogemuste omandamisele. Teiseks, et kool muutuks määravamaks oma piirkonna elus, ja kolmandaks — roh- kem autonoomiat.»

Väino Rajangult sain teada, et Viimsi ja Tabasalu kool valiti külaliste soov ja lin- na lähedust arvestades. Äkki oleksid külalised lisaks poka- zuhhale ka selliseid kooli nä- ha tahtnud, millega me ise sugugi rahul ei ole? Mine tea.

JÜRI KRIISEMANN